

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Antik filozófiatörténet

Egyetemi tanév: 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Antik filozófiatörténet					A tantárgy kódja	HLM2103
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Şoos Amelia-Maria				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Şoos Amelia-Maria				
2.4. Tanulmányi év	I	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					-
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70
3.8. A félév összóraszám					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadások 70%-án kötelező a részvétel, azaz a 14 előadásból minimum 9-en a hallgatónak kötelező jelen lennie.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Szemináriumokon a részvétel 70%-ban kötelező. Két szemináriumi bemutató megtartása. Szövegértelmezésben, szemináriumi vitákban aktív részvétel.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok - C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása - C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása
Transzverzális kompetenciák	- CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében - CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az antik görög filozófia periodizációjának, iskoláinak, alkotóinak és irányzatainak ismertetése. Az antik görög filozófia terminológiáinak és érvelési formáinak megismerése és referenciáinak, tematikus összefüggéseinek kezelése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Ókori filozófiai szövegek vizsgálata, értelmezése, a specifikus fogalmak mentén. - Filozófiai irányzatok összehasonlító elemzése, hatástörténeti összefüggések kifejtése. - Az antik görög filozófia történetének mint minden európai filozófia eredőjének a koncipiálása. - Az ókori görög filozófia alapfogalmainak, terminológiai keretének elsajátítása a hallgatók által. - Az ókori filozófia tematikai sajátosságainak értő kezelése, antik filozófia és keresztény filozófia kapcsolatának tematizálása, specifikus filozófiai témák történeti alakulásának követése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Periodizáció. Preszókratikus filozófia I. Alapfogalmak, iskolák, képviselők	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
2. Preszókratikus filozófia II. Hérakleitosz és Parmenidész	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
3. Szókratész helye, szerepe és hatása a filozófiatörténetben. Történeti források, egzisztenciális perspektívák: halál, szabadság, önismeret.	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	

Élete etikai dimenziója		
4. Platón bölcselete. Élete, művei, az életmű korszakolásának problémái. Szókratész/Platón și a szofista filozófia	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
5. Platón ideatana. Az ideák (formák) meghatározása, funkciói a különböző dialógusokban	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
6. Lélekfilozófia és természetfilozófia Platón bölcseletében	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
7. Társadalom és polis: politikai filozófia, etika, ismeretelméleti problémák	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
8. Arisztotelész. Élete, művei, az életmű korszakolásának problémái.	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
9. Arisztotelész szubsztanciátana. <i>Kategóriák. Metafizika.</i>	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
10. Arisztotelész koncepciója a lélekről.	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
11. Az arisztotelészi etika alapfogalmai	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
12. Későantik iskolák: kürénéi hedonizmus, cinizmus, szkeptikusok, Epikurosz iskolája.	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
13. Görög-római filozófiai hagyomány. Császárkori sztoikusok	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	
14. Újplatonizmus. Plótinosz bölcselete.	Előadás, interaktív szövegelemzés, a vezérszavak összefoglalása, általános szintézis.	

Könyvészet

1. Hésziodosz: *Istenek születése. Munkák és napok*. Magyar Helikon, Budapest, 1988.
2. *** *Görög gondolkodók (1–5)*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1996.
3. *A cinikusok*. Franklin Társulat, Budapest, 1902.
4. Steiger Kornél (szerk.): *A szofista filozófia*. Szöveggyűjtemény. Atlantisz, Budapest, 1993.
5. Xenophón: *Emlékeim Szókratészről*. Európa, Budapest, 1986.
6. Platón: *Összes művei*. Európa, Budapest, 1984.
7. Arisztotelész: *Metafizika*. Lectum Kiadó, Szeged, 2002.
8. Arisztotelész: *Politika*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.
9. Arisztotelész: *Lélekfilozófiai írások*, Budapest, 1988.
10. *Sztoikus etikai antológia*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
11. Arisztotelész, *Nikomakhoszi etika*, Magyar Helikon, Budapest, 1971.

12. A. E. Taylor: <i>Platón</i> , Osiris, Budapest, 1999.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mitikus és filozófiai gondolkodás	Szövegolvasás, szövegértelmezés	Hésziodosz: <i>Istenek születése. Munkák és napok.</i>
2. Preszókratikus természetfilozófiák és valláskritika. Milétoszi iskola.	Szövegolvasás, forrásértelmezés	*** <i>Görög gondolkodók</i> (1–2). Kossuth Könyvkiadó, Budapest
3. Megismerés, logosz, Lét, mozgás kérdései a preszókratikus gondolkodóknál.	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	*** <i>Görög gondolkodók</i> (1–2). Kossuth Könyvkiadó, Budapest
4. Platón fiatalkori dialógusai. A módszer problémája	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Platón: <i>Szókratész védőbeszéde és Kritón</i> c. dialógusok
5. A platóni ideák. Az ideatan formái	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Platón: <i>Menon, Parmenidész, A szofista</i>
6. A lélek és megismerés természete a platóni dialógusok alapján	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Platón: <i>Phaidon, Phaidrosz, Lakoma, Állam</i> - részletek
7. Platón politikai utópiája. A platóni állam.	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Platón: <i>Állam</i>
8. A platóni koszmogónia: <i>Timaiosz</i>	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Platón: <i>Timaiosz</i>
9. Arisztotelész: logika és ontológia. A <i>Kategóriák</i>	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Arisztotelész: <i>Kategóriák</i>
10. Lét, szubsztancia, valóság, lehetőség a <i>Metafizikában</i>	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Arisztotelész: <i>Metafizika</i>
11. Arisztotelész lélektana	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Arisztotelész: <i>Lélekfilozófiai írások</i>
12. A boldogság problémája az ókori örök filozófiában. Arisztotelész etikája	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Arisztotelész: <i>Nikomakhoszi etika</i>
13. A személyiség/individuum születése. Marcus Aurelius elméletei	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Marcus Aurelius: <i>Elméletek</i>
14. Plótinosz metafizikája. Az Egy, az ontológiai rend, az emanáció, a szemlélet kérdései	Szövegolvasás, forrásértelmezés, szemináriumi bemutatók	Plotinos: <i>Istenről és a hozzá vezető utakról</i>
Könyvészet 1. Francis E. Peters: <i>Termenii filosofiei grecești</i> , Humanitas, București, 1993. 2. Thomas A. Szlezák: <i>Hogyan olvassunk Platón-t?</i> , Budapest, Atlantisz, 2000. 3. A. E. Taylor: <i>Platón</i> , Osiris, Budapest, 1999. 4. David Ross: <i>Plato's Theory of Ideas</i> , Oxford University Press, Oxford, 2000. 5. David Ross: <i>Arisztotelész</i> , Osiris, Budapest, 1996. 6. Kovács Károly, <i>Hellenizmus, Róma, Zsidóság</i> , Útitárs, Köln-Bécs, 1979. 7. Egyed Péter: <i>A szabadság a filozófiában</i> , Pallas-Akadémia Kiadó, Csikszereda, 2003; 8. Egyed Péter: <i>Szabadság és szubjektivitás</i> , Komp-Press, Kolozsvár, 2003; 9. Egyed Péter: <i>Az ész hieroglifái</i> , Kriterion- Régio, 1993. 10. Pais István: <i>A görög filozófia</i> , Budapest, 1992. 11. Nyíri Tamás: <i>A filozófiai gondolkodás fejlődése</i> , Budapest, 1991.		

12. Boros Gábor (főszerk.) *Filozófia* : Budapest, Akadémiai Kiadó. 2007.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsősorban az ókori filozófiai eszmerendszerek és irodalom terén nyújt eligazítást, ezt az ismeretanyagot a hallgatók a filozófia oktatásában, a tudományos kutatás terén vagy a kulturális sajtóban szerkesztőként, lapíróként, elemzőként, kurátorként hasznosíthatják.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az átadott ismeretanyag elsajátítása, értő alkalmazása, kezelése	Írásbeli vizsga	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Aktív szemináriumi részvétel	Folyamatos értékelés a félév során	10%
	Két szemináriumi téma bemutatása	Folyamatos értékelés a félév során	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 70%-os részvétel szükséges - Minimum egy szemináriumi szöveg bemutatása (a kettőből) a félév folyamán - A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

								
--	---	---	--	--	--	--	--	--

Előadás felelőse:

Kitöltés időpontja:

Şooş Amelia-Maria

Szeminárium felelőse:

Şooş Amelia-Maria

2025.09.15.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.09.28.

Conf. dr. Nagy Róbert

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.